

Sisäministeriö
PL 26
00023 Valtioneuvosto
kirjaamo.sm@govsec.fi

Viite: sisäministeriön lausuntopyyntö 5.5.2022, VN/13507/2022

Pirkanmaan pelastuslaitoksen lausunto luonnoksesta valtioneuvoston päätökseksi valtakunnallisista strategisista tavoitteista pelastustoimen järjestämiselle vuosille 2023-2026

Laissa pelastustoimen järjestämisestä (613/2021) säädetään valtakunnallisista tavoitteista pelastustoimen järjestämiselle. Valtioneuvosto vahvistaa joka neljäs vuosi valtakunnalliset strategiset tavoitteet kansallisia, alueellisia ja paikallisia tarpeita sekä onnettomuusuhkia ja muita uhkia vastaavan laadukkaan ja kustannusvaikuttavan pelastustoimen järjestämiselle siten, että käytettävissä on voimavarat, joilla pystytään huolehtimaan pelastuslain mukaisten palvelujen järjestämisestä. Sisäministeriön selvitykseen perustuvassa päätösluonnoksessa ja siihen liittyvässä muistiossa esitetään perusteet valtioneuvoston päätöksellä vahvistettaville valtakunnallisille tavoitteille vuosille 2023 - 2026. SM:n selvityksessä on arvioitu hyvinvointialueiden pelastustoimen palvelutason toteutumista ja rahoituksen tason riittävyyttä sekä valtakunnallisia linjauksia vaativia kehittämiskohteita. Tavoitteissa on otettu huomioon valtioneuvoston asettamat julkisen talouden finanssipoliittiset tavoitteet. Sisäministeriö pyytää lausuntoa esitysluonnoksesta valtioneuvoston päätökseksi 20.5.2022 mennessä.

Pirkanmaan pelastuslaitos kiittää mahdollisuudesta lausua päätösluonnoksesta ja esittää lausuntonaan seuraavaa:

Strategisten tavoitteiden ohjausvaikutus

Laissa pelastustoimen järjestämisestä (613/2021) säädetään perusteet neljän vuoden välein päätettävillä valtakunnallisilla tavoitteilla pelastustoimen järjestämisestä. Strategisten tavoitteiden tulisi ohjata pelastustoimen kehittämistä myös konkreettisesti tulevaisuuteen osoittamalla kehityspolkuja tavoitetilan saavuttamiseksi.

Riskiperusteisuuden huomiointi palvelutarpeiden arvioinnissa ja ennakoinnissa koskee niin onnettomuuksien ehkäisyä, kuin pelastustoiminnan tavoitteita. Onnettomuuksien ehkäisyä tavoitteena on onnettomuuksien vähentäminen ja niiden seurannaisvaikutusten pienentäminen ja muistion kehityspoluissa on huomioitu esimerkiksi systemaattinen asiakaspalautteen hyödyntäminen, onnettomuuksien ehkäisyä tietojärjestelmä ja yhteistyöhakuinen toimintatapa hyvinvointialueelle siirryttäessä kuntien, viranomaisten ja kolmannen sektorin kanssa vaikuttavuuden lisäämiseksi. Tavoitteet tulevat esille hyvin strategisten tavoitteiden perustelumuihostiossa.

Pelastustoiminnan osalta vastaava konkreettisuus toiminnan tavoitteissa puuttuu, eikä sitä koskien ole luotu tulevaisuuteen tähtäviä kehityspolkuja. Pelastustoiminnan palvelutarpeiden arviointi ja ennakointi riskiperusteisesti valtakunnallisesti yhtenäisin perustein edellyttäisi esimerkiksi yhtenäisen tietopohjan määrittelyä, yhteisiä analysointityökaluja, tiedon liikkuvuuden varmistamista ja niitä koskien valtakunnallisten säädösten, ohjeiden ja linjausten tekemistä.

Säädöksistä ja ohjeista esimerkkinä on tarpeet tarkastella riskialueiden määrittelyn ja siihen liittyen toimintavalmiuden suunnittelun perusteita uudelleen. Nykyisillä kriteereillä pelastustoiminnan valmiuden rakentaminen erityisesti kasvavilla kaupunkialueilla, mutta myös haja-asutusalueella on kustannusten voimakkaan kasvun myötä kestävä kehityssuunta.

Pelastustoiminnan johtamisen ja yhteisen tilannekuvatoiminnan rakentaminen hyvinvointialueen, yhteistoiminta-alueen ja valtakunnan tasolla on tuotu esille perustelumuihostiossa ja asioita on edistetty myös tilannekuvatoiminnan kehittämishankkeissa. Strategiassa olisi asiaa jo voitu edistää hankkeiden tulosten toimeenpanon suuntaan.

Pelastustoimen kehittämispoluissa tulisi rakentaa useamman vuoden tiekartta kehittämistoiminnan organisoinnista, rahoituksesta ja vastuutahoista huomioimalla myös yhteistoimintaviranomaiset ja muut yhteistoimintakumppanit. Kokonaisturvallisuutta ei voida rakentaa osaoptimoinnilla.

Yhteistyö toimialojen välillä

Strategisissa tavoitteissa pitäisi pystyä kuvaamaan myös toimialojen välistä yhteistyötä ja sen kehittämisen polkuja esimerkkinä ensihoidon ja pelastustoimen yhteistyön strateginen kehittäminen.

Väestönsuojelun valmius ja siihen varautuminen

Väestönsuojeluun liittyvän valmiuden ja varautumisen tavoite on suojautumisjärjestelyjen osalta vaativa ja osittain ristiriitainen. Toisaalta tavoitteena on, että ihmishenkiä ei menetetä puutteellisen pelastustoiminnan ja suojautumismahdollisuuksien vuoksi ja suojaamisjärjestelyihin varautuminen tulisi olla toteutettavissa realistisin järjestelyin ja kustannuksin. Suojaamisjärjestelyissä on myös muita

vastuutoimijoita. Väestönsuojat ja niiden kunnossapito ovat kiinteistöjen vastuulla ja rakennusvalvontaviranomaiset ovat keskeisessä roolissa suojarakentamisessa. Varautumisvelvoite koskee laajasti yhteiskunnan eri sektoreita ja toimijoita.

Pelastusjohtaja Olli-Pekka Ojanen

Kehittämispäällikkö Martti Honkala